

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 9. Explicatio Versus septimi. Vt sine timore de manu inimicorum liberatis serviamus illi. Luc. 1. Pars prima ostendit Christum velle, ut sine anxietate illi serviamus 2. declarat; cur in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

videbunt? Vbi ebriof, ubi adulteri, ubi maledici se recognofcent? Vbi amatores juxuriæ, ubi raptore, ubi fuperbi apparebunt? Quid infelices pro fua defenfione dicturi funt, quos toties admonitos, & tamen imparatos dies ille repererit? Cum ad illam Archangeli tubam omni buccinâ clarorem totum fimul cæperit rugire mundus. Quando ficut dicit Propheta. *Venerit Dominus ponere orbem terra in defertum, & perdere peccatores ex eo.* Quando, ficut dicit fcriptura. *Peccatores & impii mittentur in flagrum ignis, & fumus tormentorum afcendet in facula laculorum.* Quis tunc tremor, quæ caligo, quæ tenebræ criminofos quofque negligentes & tepidos occupabunt? Ne ergo & nos in illum veniam cruciatum, expurgamur dum corrigendi tempus eſt, & voluntatem Domini tanquã boni fervi requiramus; ut cum dies ille quem Clibanus ardens & fumans designat tremendus venerit, non cum mortalibus, quos animalia figurabam, qui per diverfas voluptatum contentiones dividi poſſunt, flammis ultricibus cruciemur in inferno, fed ſimplicitatem Cõlumbæ, & caſtitem Turturis præferentes, ſpiritualibus virtutum pennis cleuemur in celum, *rapiamurque in nubibus obviam Chriſto, & ſeſe ſemper cum Domino orimus.* Haſtenus Auguſtinus. Quæ quidem omnia fuſe proſecuti ſumus, occasione pacti & juriſurandi quod Deus juravit ad Abraham Patrem noſtrum; quia illud utrimque celebre & juratum pactum nos concernit, filios Abrahamæ ſecundum fidem, per Chriſtum ex ſemine Abrahamæ ortum judicandos, & ſalvandos.

LECTIO IX. TRIPATITA.

Thema. *Vi ſine timore de manu inimicorum liberati ſerviamus illi.* Luc. i.

Hic verſus indicat Chriſtum veniſſe, ut datã nobis per ſpeciale gratiam quam attulit libertate à peccatis & hoſtibus ſpiritualibus, ſerviamus illi non cum anxietate nimia, nec cum timore ſervili, ſed amore filiali. Quapropter ad majorem elucidationem & inſtructionem no-

.I. PARS

ſtram.

Dicamus primò, Chriſtum ita vires inimici at-
tulit, ut triviſſe, tanquam gratiam nobis attuliſſe & for-
ſine anxietudinem, ut quiſquis ipſi inſistat, & firmam in
ſtate illi cofiduciam figit, poſſit eſſe ſine anxietate & ti-
more inimicorum. Hinc anime electæ viſe ſunt
ſerviamus. illudere Dæmoni, ſicut Leonis aut Vro alligato
Psal. 103. illudant pueri & puella. Huc referri poſſe illud.
Job. 20. *Draco iſte quem formoſi ad illudendum ei.* Et illud
Job. Numquid illud ei quaſi ovi aut legibus cum ancillis
tuae? Quafi dicat: Ego id efficiã, ut in ludum Behemot pueri & ancillis meis tradatur, licet tu
Job cam non habes poteſtatem. Certe ex Sancto-
rum geſtis exploratum eſt adoleſcentulos & vir-
gunculas inſultari Dæmoni, & de eo victoriam re-

Rational. Evang.

tuliſſe, ita ut nonnullæ propterea depingantur Draconem vinctum velut in triumphum ducere quia his conceſſit Deus, ut ſine timore, de manu inimicorum liberati, ſervirent illi in juſtitiã & ſanctitate. Chriſtus pro nobis vici Draconem antiquum, & religavit, ac in abyſſum miſit, ut illa non habeat illas vires, quibus pollebat ad feducendas gentes. Quod ſi aliquis adhuc ſubicit ſibi, eorum culpa eſt, quia divinæ gratiæ auxiliis, virtute incarnationis, crucis, ac Sanguinis Chriſti acquiſitis, non utitur. His enim inimici, poſſent conculcare Leonem & Draconem, ac ſuper baſilicum apidemque ambulare. Hinc nonnumquam Dæmon virtute ex alto coactus eſt ſuam ſatiri inſinitatem S. Antonio, Bellatori Chriſti inelyto, aſſerens ab eo tempore quo Deus factus eſt homo, ita vires ſuas attritas eſſe, & poſſeſſionem inamittam, ut non ſolum urbes non poſſideret, ſed & relegatus in defertum, illud deſerere cogereetur ob Monachos illud inhabitantes. Itaque ſue adſcribant de mentis, qui varias in occaſiones & diſſeſtimina peccati ſe precipitant ultroneè. Latrare enim poſſe Dæmon ut canis aligerus; mordere non poſſe niſi ultrò ſeſe ejus dentibus obiciant. Rugiat licet ut Leo, tanquam formica contemni poſſeſt, quia vilis eſt & infirmus. Si ſuadere ei quãdoque datur, in ejus poteſtate non eſt perſuadere, niſi volueris; & ſi ejus inſidias ſenſus non mitat, nihil tamen nocet, ubi non eſt conſenſus. Quia quod reſiſtentem fatigat, vincentem coronat. Quinimò nonnulli ex antiquis eremi Patribus ita ei inſultantes fuerunt, ut exprobrarent ob incarnationem Domini de Virgine Maria, quod à femina victus fuſſet. Quo quidem opprobrio victus auſugiebat cum pudore. Sic ergo merito dicimus Chriſtum advenſiſſe, ut ſine timore hujus inimici poſſimus liberè Deo ſervire. Nam ipſe eſt illud ſemen mulieris, quod contrivit caput ſerpentis, & ipſa mulier ſimul illud contrivit per ſemen ſtudium. Hæc eſt virtus incarnationis, quæ & illuſtrior apparuit in myſterio crucis, ubi ipſemet crucifixus eſt, qui filium hominis fuſſet crucifixus. Si enim in anteriore parte Chriſtus eſt crucifixus, id factum eſt ejus liberã voluntate, & ad tempus breve pro noſtra ſalute. Sed coactè, & in æternum, pro majori ſua ignominia & damnatione, Diabolus fixus eſt Cruci tanquam triumphali Ligno, triumphali que Currui; cujus vel ſolam hæret memoriam, dum imago vel ſignum Crucis ei opponitur, ut ex innumeris liquet hiſtoriis.

Audi quid de ſe, ipſa referat S. Tereſia, c. 25. vitæ ſuæ: Timebam me in raptibus & viſionibus mihi cælitus immiſſis ſe Dæmon immiſceret, quia & nonnulli illuſiones eſſe dicebant. Agnoſcens tamen à Deo eſſe, & vires ab ipſo accipiens, jumentum dicebam mihi ipſi: *Quid timeo? Ego non niſi Deo ſervire, & placere deſidero nec aliud quàm eius adimplere voluntatem ſcivi & ipſe mihi & ipſa met dicit*

com

ad omni esse Spiritus Sancti, quo quidem nonnulli imbuti, usque ad finem vite illum praevalerunt, & apertis demonstrarunt indicijs, quia per hanc timoris sancti viam ad felicem terminum Deus eos volebat perducere, & alijs parum timentibus exemplo esse. Noti sunt hac in palestra multi sanctissimi viri in vita & morte decertantes. Nos est B. Agathon, post sanctissimam vitam suam in fudicentis, timore hunc admirantibus: O Filij, alia sunt iudicia Dei, alia hominum. Notus quoque Artenijs, pronuncians cum flctu illud Job. *Quasi timentes super me fudicis, semper timui Dominum.* etiam sanctus Elzarius, sanctus Lutgardis, sancta Maria Oguaca, hoc timoris donum suo exemplo commendarunt. De hac postrema sic ait el. ganter Cardinalis Vitriaco in vita ejus: *Spiritus timori non solum est principium sapientie sed & bonorum omnium custos. Timor vero dicitur: qui spernit medicam, paulatim decidet; licet quis vices grandia, paulatim potest obrui arenam. Nullis capillis Abalonem perdunt: multa venientia negligit & contempta ad inariditatem ducunt. Quapropter eras ei timor castus velut sacca pectoraria, qua cogitationes constringeret: quasi firmam in ore, quoad linguam coereret: quasi stimulus in opere, ne a iudicio torquet, quasi regula in omnibus, ne modum excederet. Christus in meditatio in corde sermo in ore, exemplum in opere. Hac Cardinalis Vitriaco.*

Sic & sanctus Macharius omnes Christianos admonet, & exhortatur ad sanctum timorem hac similitudine. *Sicut mercatores, navigantes, in ventis & mare tranquillum sit, cum noniam ad portum pervenerint, metumque de contrario vento excitato fluctibus mare existit, & nauis periclitatur. Sic Christiani licet habeant prosperum ventum spiritus sancti, tamen adhuc formidant, ne ventus ad verjaria pestifera exurgat, qui tempestatem fluctuum movet. Hac S. Macharius hom. 43. Quomodo namque igitur nauis etiam mari placido instrumenta semper habent parata, quibus utantur contra tempestatem, qui timent Deum, aliquam fibi tuentes mutationem, sic etiam parant ad oblitandum. Et sicut qui pontem arcum transeunt, donec ad finem illius peringant, nunquam oculos a ponte & pedibus suis deflectunt, sic & Christiani faciendum est.*

3 Pars
Quomodo
timor ser-
vitiu ex-
pellendus
sit &c.

Dicamus ergo tertio, hic significari per Zachariam, Christo adveniente, removendum esse timorem illum servilem, sive spiritum servituti adnexum legi & testamento veteri: induendum autem esse spiritum amoris, quo serviamus tanquam filij Deo, in sanctitate & iustitia. Quia hic est spiritus annexus novo testamento & novae legi spiritus amoris, spiritus libertatis, de quo Apostolus. *Non accepit spiritum servituti veterum in timore sed accepit spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba Pater.* Hinc saepe dicunt SS. Patres, quod testamentum vetus sit testamentum servituti, testamentum vero novum sit filiorum:

Rom. 8.

Audi S. Augustinum cap. 16. contra Adimantum: *In veteri testamento erant opera servituti, in novo gloria liberorum.* Atque idem ipse Apostolus dicit veteri testamentum figuratum fuisse per Agar ancillam Abraham, novum per Saram liberam uxorem Abraham. Ancilla filios tuos generat servos, haec est Synagoga antiqua, qua servilis conditionis populum generavit. Uxor autem primaria generat filios liberos; haec est Ecclesia, qua libera est, & est Mater nostra. Haec habet cor sursum, supernaque appetit, & ad illa aspirare docet filios suos, & servire Deo sincera dilectione, cum ad temporalia inclinari forent filij Synagoga, & servire Deo timore potius poteng, ac temporalium illorum allesti promissione.

Gal. 4.

Propterea etiam antiquus legem promulgans Deus, populo suo proposuit supplicia timentia, ton. trua, caliginem, procellam, ignem fumantem in monte Sinai, quibus territus dixit Moyses: *Loquere tu nobis, & audiemus: & non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Immo & ipse Moyses exterritus fuit, ut dicit S. Paulus his verbis. *Et ita terribilis erat quod videbatur. Moyses dixit. Exterritus sum, & tremebundus.* Haec igitur lex merito dicitur Lex timoris. At promulgans Deus legem novam filijs suis, ostendit legem esse amoris. In die Pentecostes promulgari cepit, quando Spiritus sanctus in Apostolos descendit. An non Spiritus sanctus amor est? An non ille dies, est dies amoris? Non horribili igne fumat mons Sion, sed igne qui vericibus Apostolorum insidens, magna animi dulcedine, dulci amoris a dore orationis replet, ut Dei loquantur magnalia. Nemo hic tremebundus dicit: *Non loquatur vobis Dominus.* Quapropter Hebraeis dicit Apostolus jam Christianis: *Non accessisti ad tractabilem montem, & ignem accessibilem, & turrim, & caliginem, & procellam, & tuba sonum, & vocem verborum, quam quis audierunt, excujuravit, ne eu foret verbum. Sed accessisti ad montem Sion, & Civitatem Dei viventem, & in ulorum multum Angelorum frequentiam, & Ecclesiam primis vocorum, qui conscripti sunt in Caelo.* Haec Apostolus.

Lex anti-
quua, lex
timoris
Exod. 10.

Heb. 12.

Lex nova
Lex amoris
Iu.

Heb. 12.

Itaque timore antiquo liberandos nos dicit Zacharias, quia venit is qui redemptionem affert, & aperit paterna misericordiae viscera, aperit paternum amorem, memor testamenti sui sancti, promittitque legem libertatis, & amoris filialis, simulque coelestia praemia. Quapropter & hic verum est quod S. Joannes dixit: *Timor non est in charitate, sed perfecta charitas servat in timorem.* Quod quidem generaliter dictum, multipliciter invenitur esse verum. Nam in primis verum est, quod dum advenit Deus facti amoris perfectam afferens sanctitatem & charitatem, mox cessavit lex timoris, quae praecesserat ut locum prepararet legi amoris. Atque tunc Judaei qui secundum statum legis suae tantum erant servi, per legem gratiae & charitatis facti sunt liberi & filij; timo-

rem servitutis foras mittente charitate, ut sine timore de manu inimicorum liberati servient Deo in iustitia & sanctitate coram ipso, non timore patris, sed amore iustitiae mandata eius oblectantes.

Charitatem quem timorem emittat.

Uterius charitas mittit foras timorem, quo aliqui nimium anguntur, cum quadam diffidentia Dei conternatam gerentes conscientiam, animam enim ad servendum Deo liberè & lætè, generoso amoris quoque corde, hinc non solum desperatione, sed & diffidentiam excludit. Quia parit fiduciam, & anxium timorem compescit, qui nonnullis exurgit, iam conversis, vel quia memoria peccatorum prætorum eos divexat & exruciat, ne forte non sint remissa, vel quia scrupuli varij & anxii eis exurgunt, in omnibus trepidantes, & putantes se offensam incurere. Hæc omnia, inquam, perfecta charitas pellit, quia lumen secum vehit & fortitudinem ad pellendum hos scrupulos, has anxietates, hos timores: & gratiam suggerit, ut nou timeamus à timore nocturno, & sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris, ab insidiosis & à demonio meridiano, sub protectione Dei Cæli, sub obumbratione scapularum eius, sub velamento pennarum, sub scuto veritatis & amoris ipsius, Facit enim sentire in bonitate de Domino nos amare.

E[20]

Sic S. Antonius dicebat crebro suis. *Ego iam non timeo Dominum meum, sed amo, charitati autem foras mittit timorem.*

Etiã S. Ambrosius, cum in extrema ægritudine ageret, & discessum ipsius sui lamentarentur discipuli, dixit: *Non sic vixi, ut me vixisse inter vos putetis, sed nec mori timeo, quia bonum Dominum habemus.* Ecce & tibi charitas foras mittebat timorem.

Notum est & de S. Hilarione sic animam suam alloquitur: *Egrede, quid times? Septuaginta prope annis Domine servisti, & mortem times? Operabatur & hic charitas ad pellendum timorem.*

Surinrus

Sic & S. Clara dicebat sibi in fine. *Vade benedictus anima mea, vade securus, habes bonum saluum condatum.* O vocem charitatis timorem expellentis!

Cassigli-
ura vita
Sancti
Domini

Sic & B. Romæus Ord. S. Dominici illud sæpe repetebat ore & corde iuveniliori: *Cum dederit dilectus suis seminum, ecce & creditas Domini, si que timorem & anxietatem omnem abigebat.* Unde & hæc postrema eius fuisse expirantis verba, quia eadem audita sunt in eius agone Angelorum voce resonantia.

Hiergo omnes usque in finem benedixerunt Deum, quia sine timore de manu inimicorum liberati servierant illi.

Thema. In Sanctitate & iustitia coram ipso omnibus In qua Sanctitas, & iustitia Deo servientiam sit.

Dicamus & explicemus hic quomodo ad hoc venit Filius Dei, ut serviamus illi in sanctitate & iustitia coram ipso omnibus diebus vite nostre. Utique ipse est causa & origo, forma & exemplar omnis sanctitatis & iustitiæ, hancque nos docuit, & ad eam invitavit tota vita sua, omnibusque eloquiis & operibus suis, ac mediis, quibus illam assequemur, reliquit nobis, sanctissima scilicet Sacramenta, in quibus & sanguis eius sanctificat & iustificat nos. Quid est autem sanctitas? Audi sanctum Dionysium, cap. 12. *de divinis nominibus.* Sanctitas est ab omni scelere libera, perfectaque, ac omni ex parte incontaminata puritas: quæ ita in Deo comminet, ut merito Sanctus, Sanctus, & celebrissimo illo hymno Trisagius, Sanctus, Sanctus, Sanctus à beatorum mentibus in celo celebratur. Nobis itaque dicitur: *Estote imitatores Dei, sicut filij charissimi.* Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Et rursum monet *Apostolus equum sanctimoniam, sicut quæ nemo videbit Deum, Cui conformiter S. Petrus: secundum eum qui vocavit vos sanctum, & ipsi in omni conversatione sancti sitis.* Christus est qui vocavit nos ad fidem, gratiam, & salutem, qui Sanctus Sanctorum est, & *Dan. 9.* *terrenam contuminationem quantum in nobis est fugiendo & exhorrendo, hoc est, terrenas & carnales cupiditates declinando & mortificando.* Ideo enim græco verbo Deus *Agios*, dicitur, quod idem est ac illi dicas, *Sanctus Deus.* Agios autem hoc est sine terrena, terrena sece & inquinamento sequegatus, & maxime venosus, ut interpretatur Origenes, Levit. *Ilubi dicitur. Sanctus eritis, quia sanctus sum.* Hæc posita sanctitas, cum qua servendum est Deo, omnes status & conditiones hominum concernit, nec ab ea quæpiam excusatur.

Primo, quidem concernit omnes Christianos, qui passim ab Apostolo Sancti vocantur, quia ad Sanctitatem à Christo vocati. Hinc S. Gregorius *omnium* Nyllenus in Tractatu speciali explicans quid sibi *Christiani* velit nomen & profectio Christiani & Christianismi, sic ait: *Christianismus est imitatio divina naturæ. Christianismi profectio est, ut homo reducat ad pristinam & antiquam felicitatem. Christianismus est participatio Christi. Cum ergo Christus sit iustitiae puritas, & veritas, Christianus esse nequit, qui illius communionem & societatem in se non ostendit.* Hæc ille. Certè Christus, eiusque sanctitas, omnibus proponitur ut exemplar, cui debent conformari & configurari in lineamentis & coloribus virtutum nec aliud est sanctitas, quam imitatio virtutum eius, puritatis scilicet & castitatis, patientiæ & charitatis, modestiæ & humilitatis, temperantiæ & continentiæ, zeli & pietatis, iustitiæ & veritatis. *Qua-*

† †